

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Dionysii Carthvsiani, luculenta iuxta ac compendiaria
in Acta apostolorum exegesis siue commentaria**

Dionysius <Cartusianus>

Coloniæ, 1532

VD16 D 1926

Zacharias habet Cap. XIII. Et loquitur de liberatione Iudæorum & de vindicta contra inimicos eorum, de humilitate adue[n]tus Christi & passione eiusdem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38702

E P I T O .   E X   A G G A E O .
nus in medio tui, non timebis malum ultra. Nolite timere, non dissoluantur manus vestrae. Dominus deus in medio tui fortis, ipse saluabit. Gaudebit super te dominus in letitia, silebit in dilectione tua, & exultabit super te in laude.

Aggæus habet Cap. II. Et prædicit reuersionem Iudæorum, de reædificatione tēpli, ac ciuitatis renouatione

Cap. I.

Onite corda vestra super vias vestras.

Cap. 2.

Prophetæ dicitur. Spiritus meus erit in medio vestri, nolite timere. Adhuc vnum modicum, & ego mouebo cælum & terram, & mare & aridam, & mouebo omnes gentes. Et veniet desyderatus cunctis gentibus, & implebo domum istam gloria, dicit dominus. Magna erit gloria dominus istius nouissimæ plus quam primæ dicit dominus. Et in loco isto dabo pacem. (Nota de Christi aduentu prophetiam evidentem atq; pulcherrimam. Loquitur autem propheta de domo facta per Zorobabel.) Percussi vos vēto vrcnte, & erugine & grādine, & non fuīt in vobis q̄ reuertere ad me dicit dñs. In die illo dicit dñs assumam te Zorobabel fili Salatiel serue meus dicit dominus. Et ponam te quasi signaculum, quia te elegi dicit dominus exercituum.

Zacharias habet Cap. XLIII. Et loquitur de liberatione Iudæorum & de vindicta contra inimicos eorum, de humilitate aduētus Christi & passione eiusdem.

Cap. I.

Hec dicit dñs exercituum. Conuertimini ad me & conuertar ad vos. Ne sitis sicut patres vestri

d 2

D. DIONY. A RICK CART.

Conuertimini de vijs vestris malis, & cogitationibus
vestrrs pessimis dicit dominus. Ira magna ego ira-
cor super gentes opulentas dicit dominus. Reuerterat
ad Hierusalem in misericordijs.

Cap. 2.

Ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur, &
Iius angelus egrediebatur in occursum eius, & dixit ad
eum. Curre, loquere ad puerum istum, dicens: Absque
muro habitabitur Hierusalem. Hæc dicit dominus ex-
ercituum. Post gloriam misit ad me gentes quæ spolia-
uerunt vos. Qui tetigeris vos, tanget pupillam oculi
eius, & cognoscetis quia dominus exercitum misit
me. Lauda & letare filia Sion, quia ecce ego venio &
habitabo in medio tui, ait dominus, & applicabuntur
gentes multæ ad dominum in die illa, & erunt mihi in
populum, & habitabo in medio tui, & scies quia domi-
nus exercitum misit me ad te. (Nota. In verbis
istis dicit dominus exercitum se mitti a domino exer-
cituum, in quo tangitur pluralitas personarum ac Chri-
sti diuinitas) Sileat a facie domini omnis caro, q
niam consurrexit de habitaculo sancto suo.

Cap. 3.

Dixit dominus ad Satan, Ircreper in te dominus Satana,
& increpet dominus in te. (Nota hic dicitur ter domi-
nus ad designandum in simplici deo personalem trini-
tatem. Ecce ego adducam seruum meum orientem (id
est, Christum) item oriens id est, Messias secundum trans-
lationem chaldaicam. Super lapidem vnum septem ocu-
li sunt, Ecce ego celabo sculpturam eius ait dominus,
& auferam iniquitatem terræ illius in una die. (Nota
in Christo lapide angulari sunt septem dona sancti spiri-
tus. Item spiritus sanctus formauit sculpturam id est,
corpus eius, & in die Paraseues abstulit Christus mun-
di peccata.

Cap. 4.

Non in exercitu nec in robore, sed in spiritu meo di-
cit dominus exercitum. Ipsi sunt duo filii dei, qui

EPI TOME EX ZACHA.
afflunt dominiori vniuersæ terræ.

Cap. 6.

Ecce vir oriens nomen eius, & subter eum orietur, &
ædificabit templum domino, & ipse portabit gloriam
& sedebit & dominabitur in solio suo, & erit sacerdos
super solio suo, & consilium pacis erit inter duos illos,
(quia in Christo pagani & iudei in una fide congrega-
ti sunt. Item hæc prophetia in Christo impleta est,
qui ædificauit templum, id est ecclesiam, & dominatur
in militanti &c.

Cap. 7

Iudicium verum iudicate, & misericordiam et misera-
tiones facite vnuquisq; cū fratre suo, et malum vir fra-
tri suo non cogitet in corde suo. Noluerunt attendere
& auerterunt scapulas recedentes & aures suas aggra-
uauerunt ne audirent legem. Cor suum posuerunt vt
adamantem, ne audirent legem.

Cap. 8.

Zelatus sum Sion zelo magno dicit dominus. Sicut co-
gitaui vt affligerem vos, cum me ad iracundiam &c.
Veritatem tantum et pacem diligit. Ibimus vobis-
cum. Audiuitus enim, quoniam dominus vobis-
cum est.

Cap. 9.

Exulta satis filia Sion iubila filia Hierusalem, ecce rex
tuus venit tibi iustus et saluator. Ipse pauper et ascen-
dens super asinam, & super puclum filium asinæ, & lo-
quetur pacem gentibus. Potestas eius a mari usque ad
mare, & a fluminibus usque ad fines tetræ. Tu quoque
in sanguine testamenti tui, emisisti vinculos tuos de la-
cu in quo non est aqua. (Christus enim eduxit patres de
lymbo.) Quid bonum domini & quid pulchrum eius
nisi frumentum electorum, & vinum germinans virgi-
nes? Istud intelligitur de corpore et sanguine
Christi.

Cap. 10

Pete pluiam a domino, in tempore serotino. Super

d 3

D. DIONY. A RICK CART.
pastores iratus est furor meus ait dominus.

Cap. 11.

Benedictus dominus, diuites facti sumus. Dixi, si bonum est in oculis vestris afferre mercedem meam, & si non, quiescite. Et apprehenderunt mercedem meā triginta argenteos. Et dixit dominus ad me. Proñe eos ad statuarium. Decorum precium, quo appreiciatus sum ab eis. (Nota de Christi venditione. Nota in isto capitulo de malo pastore quid faciat &c.) O pastor & idolum derelinquens gregem. Brachium eius ariditate siccabitur &c.

Cap. 12.

Dixit dominus extendens cælum & fundans terram & fingens spiritum hominis in eo. Et erit qui offendit ex eis in die illa, id est tempore gratiæ, quasi David & domus David quasi dei, sicut angelus domini in con spectu eorum. Istud dicit propheta ad desigandum magnitudinem misericordiæ dei tempore Christi & gratiæ. Effundam super domum David spiritum gratiæ & precum. Aspicient ad me quem cōfixernnt, & plagent eum planctu quasi super vnigenitum, & dolebit super eum sicut doleri solet in morte primogeniti.

Cap. 13.

Nota de fonte baptismi. In die illa erit fons patens domui David id est, ecclesiæ Christi, & habitatibus Hierusalem in ablutionem peccatoris & menstruæ. In die illa dicit dominus disperdam nomina idolorum de terra. Non sum propheta, homo agricola ego sum, Et dicentei. Quid sunt plagæ istæ in medio manuum tuarum. Et dicet. His plagiatus sum in medio eorum qui diligebant me. Framea suscitare super pastorem meum, id est CHRISTVM, & super virum cohærentem mihi, dicit dominus exercituum. Percutere pastorem, & dispergenter oues gregis. Ducam eos per ignem, & vram eos sicut vritur argentum & probabo eos sicut probatur aurum,

E P I T O . E X M A L A C H .

& ego exaudiam eos & dicam, populus meus es, et ipsi dicent, dominus deus meus. ¶ Cap. 14.

Stabunt pedes domini in die illa super montem olivariū qui est contra Hierusalem. (Nota in isto capitulo multa pulcherrima & difficultaria, etiam aliqua de Antichristo.) Veniet dominus deus meus, omnesque sancti eius cum eo. Et erit in die illa non erit lux, sed frigus et gelu. Erit dies una quae non a est domino, non dies neque noctis. &c. & in die illo exhibent aquae viuae de Hierusalem, &c. In die illa erit dominus rex super omnē terrā. In die illa erit dominus unus, & nōmē eius unū.

¶ Malachias habet Capita .IIII. Et loquitur de abiectione populū dñōrum, & sacrificiorum eius: & de adventu Christi.

Caput primum.

Ilexi vos dicit dñs. Nonne frater erat Esau Iacob? Et dilexi Iacob, Esau autem odio habui. Filius honorat patrē, & seruus tū met dūm suū. Si ergo pater ego sum, vbi ē honor meus? Et si dñs ego sum vbi est timor meus dicit dominus.

Ad vos o sacerdotes q̄ despiciatis nōmen domini. Et nunc deprecamini vultum domini, vt misereatur vestri, si quo modo suscipiat facies vestras.

Nota de sacrificio nouae legis. Non est mihi voluntas in vob̄ dicit dñs exercituum, & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim solis magnū est nōmen meum in gentibus, & in omni loco sacrificatur & offeretur nomini meo oblatio mūda, q̄a magnū est nōmen meū in gentibus dicit dñs exercituum. Maledictus dolo sus, q̄a rex magnus ego sum dicit dominus, & nōmē in eum horribile in gentibus. ¶ Cap. 2.

Labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirant de ore eius, quia angelus domini exercituum est.

d 4